

2013.

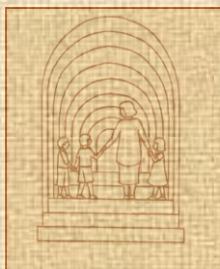

Helyi tanterv

**Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola,
Diákotthon és Gyermekotthon**

a

**Kozmutza Flóra Általános Iskola és Szakiskola
Tagintézménye**

Makó

Tartalom

1. A Pápay Endre tagintézmény helyi tanterve

- 1.1 A választott kerettanterv megnevezése
- 1.2 Sajátos nevelési igényű (értelmükben akadályozott) gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 1.3 Fejlesztői iskola programja
- 1.4 A Sajátos nevelési igényű (értelmükben akadályozott) tanulók iskolai oktatásának irányelve és a választott kerettanterv feletti óraszám
 - 1.4.1 Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok
 - 1.4.2 Szabadon tervezhető órakeret felhasználása
 - 1.4.3 Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)
 - 1.4.3.1 Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció
 - 1.4.4 Tanórán kívüli foglalkozások
 - 1.4.5 A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret /tantárgyakra lebontva/, időkeret a tantárgytémáinakfeldolgozására
- 1.5 A Sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott) tanulók iskolai oktatásának irányelve és a választott kerettanterv feletti óraszám
 - 1.5.1 A választott kerettanterv feletti óraszám 1-4. évfolyamon
 - 1.5.2 A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret (tantárgyakra lebontva), időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására
 - 1.5.3 Választott kerettanterv feletti óraszám 5-8. évfolyamon
 - 1.5.4 A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret (tantárgyakra lebontva) időkeret, a tantárgy témáinak feldolgozására 5-8. évfolyamon
- 1.6 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei
 - 1.6.1 A tankönyv kiválasztásának egyéb szempontjai
 - 1.6.2 Taneszközök, segédletek
 - 1.6.3 Egyéb felszerelésen
- 1.7 A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása
- 1.8 Mindennapos testnevelés
- 1.9 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai
- 1.10 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések (lásd. nevelési program)
- 1.11 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái
 - 1.11.1. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei
 - 1.11.2. Tanulmányi követelmények nem teljesítése esetén a magasabb évfolyamra lépés lehetőségei
 - 1.11.3.2 Értékelés, minősítés követelményei, formái
- 1.12 Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei
- 1.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek
- 1.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei
- 1.15 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei
- 1.16 Intézményünk baleset-megelőzési tevékenysége, a tanuló- és gyermekbalesetek jelentési kötelezettsége
- 1.17 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedése

1.18 Mellékletek

1. Értelmükben akadályozott tanulók helyi tanterve
2. Tanulásban akadályozott tanulók helyi tanterve
3. FITT-ség mérési táblázatok
4. Esélyegyenlőségi dokumentum

1.1 A választott kerettanterv megnevezése

Helyi tantervünk a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26.§ (2) bekezdése, (a továbbiakban: köznevelési törvény), 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet, valamint a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, figyelembevételével, az Ember Erőforrások Minisztériuma által kiadott kerettanterv kiegészítésével készült.

A nevelés, oktatás, fejlesztés kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többlétszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

1.2 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Általános elvek

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az irányelv célja

Az irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. Annak biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodáknevelési programjainak tartalmi elemeivé.

Az irányelv egyaránt vonatkozik a gyógypedagógiai intézményrendszerhez tartozó óvodákban, óvodai csoportokban, és a sajátos nevelési igényű gyermekek többiekkel együtt - integráltan - megvalósuló óvodai nevelésére.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés - az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Az óvodai nevelés fejlesztési céljai

Intézetünk gyógypedagógiai óvodája az OKI által minősített „Add a kezed!” nevű programot vette át, melyet a középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások számára a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája készített.

E program fejlesztési feladatai:

Az SNI gyermekek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésében gyökereznek. Közös vonásuk azonban, hogy **fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltérésen túl minőségi eltérés tapasztalható.**

Az alacsony pszichés aktivizációs szint miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció-szegények.

Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletes tempóban nagyobb lépcsőfokon át jut el a célig, addig az értelmi fogyatékos gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, kis lépésekkel, sok-sok gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Szorosan együttműködve a családdal célzottan igyekszik a pedagógus kihasználni azokat a időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése „szenzibilis fázisban” van.

Az optimális fejlesztés a transzferhatás következtében az egész személyiségre hat, a gyermek pszihomotoros fejlesztését szolgálja. Így nem egymástól elkülönült funkció tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A szociális tanulás támogatása közben figyelembe veszi a program a különböző funkciók egymásra épülését, hogy sikerélményt biztosítson a gyermekeknek, s hogy a tanítási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatók legyenek.

A „tanulás” akkor hatékony, ha a gyermek érzi a biztonságot, ha tudja, hogy a környezete.

Őt elfogadja, megérti.

Három „alapelvnek” kell érvényesülni: **„Ölelj át”, „Tegyél le”, „Segíts, hogy egyedül csinálhassam!”**

Ez jelenti egyrészt az életkor-specifikus, illetve fejlettség szerinti önállósulási folyamataik állomásait, másrészt azt, hogy a sérült gyermek is elsősorban gyermek, akinek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Így meg kell tanulni, elengedni, letenni a gyereket, örülni az első önálló kísérleteknek, s ezt elő kell segíteni, illetve szükségleteit oly módon figyelembe venni, hogy a napirendben legyenek a pihenést, nyugalmat biztosító idők, fázisok, ahol azt csinál, amit akar – természetesen a felnőtt felügyelete mellett.

Miután a spontán tanulás is sérült, gyakran hiányzik a természetes kíváncsiság belőlük, tudatosan kell kiépíteni a tanulási helyzeteket.

Meg kell tanulniuk a **multiszenzorális** közvetlen tapasztalatszerzéssel (összes érzékszerv bevonásával) a helyes **érzékelést**, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfokát.

Az észleléssel igen szoros kapcsolatban van a megismerés folyamatában az emlékezet és figyelem, hisz csak azt tudják felidézni, amire emlékeznek, az emlékezet pedig függ a figyelemtől.

A nagy mozgásigényre, a tevékenység érzelem-vezéreltségére, a viszonylag jó utánzóképessegre, a felnőtt központúságra támaszkodva lehet eredményt elérni.

A gyermeki személyiség fejlődése szempontjából, **a legfontosabb tevékenységformára, ajátéokra épülhet a pedagógiai munka**, bármilyen képességfejlesztés: legyen az mozgásnevelés, pszichomotoros- vagy nyelvi-kommunikációs fejlesztés.

A játék nincs ellentétben a tanulással, sőt, megalapozza azt.

Játék közben a gyermek tanul:

- szociális szerepet,
- érzelmeket,
- motívumokat,
- beállítódást,
- a környezet személyi és tárgyi világának elsajátítását.

Az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalatszerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva kell elérni, hogy az óvodások:

- érezzék magukat biztonságban a szeretetteljes légkörű közösségben;
- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek;
- tudjanak utánozni;
- tudjanak egymással és egymás mellett tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni;
- használják adekvátan a játékeszközöket, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékukra, ismerjék azok helyét;
- értsek az egyszerű – alkalmanként gesztussal kísért – verbális utasításokat, azokat hajtsák végre;
- fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni;
- kívánságukat, kérésüket szükségleteiket tudják közölni;
- használjanak nonverbális jelzéseket is;
- sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni. Ismerjék meg a környezet tárgyait, azok tulajdonságait;
- tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani;
- alakuljon ki önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözés, vetkőzés, étkezés, WC használat terén. Ha kell fogadjanak el és kérjenek segítséget;
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus;
- igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban;
- tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igénye bennük;
- szívesen hallgassanak rövid mesét, verset. Tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat;
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívánni stb. Tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

Foglalkozási formák a gyógypedagógiai óvodában

Önkiszolgálásra nevelés: feladatai, a tisztálkodás, öltözés, vetkőzés, egyszerű munkavégzés, szobatisztaságra nevelés terén minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermeket. Az önkiszolgálás nem önálló foglalkozásként, hanem valamennyi foglalkozásba és óvodai tevékenységbe ágyazott alapvető kompetenciaként valósul meg.

Mozgásfejlesztés: az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapot elősegítése.

Anyanyelvi nevelés kettős feladata: a beszéd megértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítési móddal, kis lépésekkel, minden érzékszerv egyidejű bevonásával a szűkebb környezet megismertetése. Egyszerű mesék, versek, mondókák megtanítása.

A vizuomotoros készség fejlesztése: a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem- kéz koordináció, alakállandóság, alakháttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.

Játékra nevelés: az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok ismertetése. Az egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása.

Egyéni fejlesztés: az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés. A lassabban haladó és a csoport átlagánál jobb képességű gyermek egyénre szabott terápiáját is jelenti. A zenei nevelés anyaga részben az egyéni korrekció keretén belül, valamint az anyanyelvi nevelés és a mozgásfejlesztés foglalkozások anyagában valósul meg.

Kiegészítő terápiák óvodánkban:

- logopédiai fejlesztés, beszédindítás,
- terápiás gyógypedagógiai lovagoltatás,
- egyéni szükséglet szerint konduktív terápia, Alapozó terápia.

Foglalkozásterv az óvodában

a foglalkozás neve	heti foglalkozásszám	szervezési forma
anyanyelvi nevelés	5	csoporthoz, egyéni
mozgásfejlesztés	5	csoporthoz
vizuomotoros fejlesztés	3	csoporthoz, egyéni
játékra nevelés	2	csoporthoz, egyéni
egyéni fejlesztés	4	egyéni
zenei nevelés	1	csoporthoz
összesen:	20	

Az OKI által minősített Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Gyógypedagógiai Óvodája által kidolgozott „**Add a kezéd**” gyógypedagógiai óvodai programot helyileg is követhetőnek tartjuk, azt adaptáltuk a továbbiakban jelzett kiegészítésekkel és változtatásokkal.

A főbb változtatások vonatkoznak:

- a foglalkozási tervre,
- a napirendre,
- az óvodáztatás végi elvárásokra,
- a személyi ellátottságra,
- alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszerre.

A helyi tantervi változásokat az eredeti „**Add a kezéd**” program megfelelő oldalának tüköroldalán minden esetben jelezzük.

Az óvodában az 1999/2000-es tanévben vezettük be a fenti program adaptációját, mint helyi óvodai tantervet.

A programról az azóta eltelt tanévekben csak pozitív tapasztalatokat szereztünk, melyek az óvodai nevelés hatékonyságát értékelő tanév végi beszámolóinkban kerültek dokumentálásra.

1.3.FEJLESZTŐ ISKOLA

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának legfontosabb területei és a fejlesztés feladatai

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt területei csak didaktikai szempontból választhatók el egymástól, a nevelés, oktatás folyamatában egymást áthatva, komplexen érvényesülnek, a tanulók egyéni sajátosságainak, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően.

1. Kommunikáció

A másik ember megértése, az önkifejezés és az interakció fejlesztésének elősegítése

- 1/1. Bármely megnyilvánulás és testi – akár valamely vegetatív funkcióval összefüggő – állapot értelmes közlésként való értelmezése, és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása.
- 1/2. A tanulók és a gyógypedagógus közti bizalmas, bensőséges kapcsolat kialakítása, valamint a kommunikáció iránti igény felkeltése és megerősítése.
- 1/3. A tanulók szükségleteinek kommunikációval (hangdialógussal, beszéddel, jelekkel, tárgyakkal, gesztusokkal, testkontaktussal) kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése (fejlesztő gondozás).
- 1/4. Az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a mindennapos rutinhelyzetekben való tájékozódás elősegítése, a választás lehetőségének felkínálása, az igen-nem elkülönítése és alkalmazása.
- 1/5. A nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába, ezzel a valóság nyelvi birtokbavételének, a beszélt és írott kommunikációs formák elsajátításának előkészítése.
- 1/6. Alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása.
- 1/7. A tanulók egymás közti kommunikációjának ösztönzése: egymás üdvözlése, közösen végzett feladatok és játékok alkalmazása, a csoportos foglalkozások során a tanulók cselekvéseinek egymás számára is értelmezhetővé és hozzáférhetővé tétele, a tarsakkal való test-, szemkontaktus formáinak megtapasztalása.
- 1/8. A tágabb – idegen – környezetben való kommunikáció megtanulása, a nagyobb önállóság és a szélesebb kulturális közösség életében való aktív részvétel lehetőségének megteremtése.

2. Mozgásnevelés

A testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése

- 2/1. A szenzomotoros depriváció csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgással (mozgásérzékelés) és facilitált mozgások kiváltásával; az önindította mozgások ösztönzésével, a célirányos, akaratlagos mozgások optimális feltételeinek megteremtése érdekében a testkép, testséma kialakítása és fejlesztése.
- 2/2. Pozicionálás, testhelyzete-korrekció, a helytelen testtartás és testhelyzet megszüntetése, a kóros mozgásminták gálása, a különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos testhelyzetek kialakítása.
- 2/3. A mozgásfejlődés elősegítése a fiziológiás mozgássor szem előtt tartásával (a fejkontrolltól a felállásig)
- 2/4. A kézhasználat, manipuláció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése.
- 2/5. A kommunikáció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése.

3. A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele.

- 3/1. A valóság megragadásának segítése, a szenzomotoros funkciók fejlesztése
 - A külvilág felé való fordulás és a dologi világ megélésének elősegítése.
 - Az önindította mozgás elősegítése és annak következményei

3/2. A szemiotikai funkciók megjelenésének, a valóság ábrázolásának segítése

3/3. Az elemi gondolkodási funkciók fejlesztése

4. A konkrét műveletek és a formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér az idő és tartam, a sorozatok, halmazok elemi fogalmainak elsajátítása.

5. Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységekre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése.

- 5/1. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megnyitása, az elemi művészeti tapasztalatok hozzáférhetővé tétele, ezek örömforrásként való megtapasztalásának segítése.
- 5/2. Az aktív cselekvés ösztönzése, elemi művészi tevékenységek végzése és a közös kreativitás élményének megtapasztalása.

6. Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.

- 6/1. Az „én” és a „nem én” elkülönülése, a másik személy valóságának és egyediségének megtapasztalása.
- 6/2. Az „én” pozitív megélésének segítése, a szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása.
- 6/3. Kapcsolatfelvétel és közös tevékenység, a szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése, a kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése.

- 6/4. A közösségi kommunikációs formák megtanulása, alkalmazása.
- 6/5. A közösségben való viselkedés formáinak tanítása, a szűkebb és tágabb világ kommunikációs normáinak megtanulása és gyakorlása.
- 7. Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükséglet kielégítés kultúrájának megismerése.**
- 7/1. A kiválasztásai folyamatok (vizelet- és székletürítés) érzékeltetése, együttműködés kialakítása az ehhez kapcsolódó tevékenységekben (pelenkázás), szobatisztaságra nevelés.
- 7/2. A testápolás, mint örömet adó élmény és a külső segítség elfogadása, együttműködés kialakítása, alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (fürdés, zuhanyozás, hajmosás, mosakodás, fogmosás, körömvágás) a tisztálkodás helyzeteiben a testi érzékelés, a dologi és emberi világról szerzett tapasztalatok biztosítása.
- 7/3. Az öltözés, vetkőzés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés.
- 7/4. Az étkezés (evés, ivás) tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés.
- 7/5. Az egészséges életmódra való igény belsővé válása, az egészségtudatos tevékenységek előnyben részesítése, a szexualitással kapcsolatos ismeretek elsajátítása.

A pedagógiai munka tervezése

A tervezés legfontosabb lépése a tanulók alapos ismerete, az egyes tanulók, illetve a tanulócsoport képességstruktúrájának pontos vizsgálata, feltérképezése.

A tanulók diagnosztikus értékelése minden esetben a pozitívumokra koncentrál.

A pedagógiai diagnózis célja annak feltérképezése, hogy mit tud a gyerek, és azt hogyan tudja, illetve melyek személyes szükségletei.

A tervezés során elengedhetetlen annak figyelembevétele, hogy a tanuló maga és közvetlen környezete mit jelöl meg elsődleges hiányként, illetve milyen igényeket fogalmaz meg. Az egyéni fejlesztési terv szoros összhangban áll a csoport számára kidolgozott éves és heti tervvel, csupán a módszerek, eszközök tekintetében jelennek meg az eltérések.

Az éves terv a nevelés tartalmait szem előtt tartva készül, a csoport tevékenységeit tartalmazza. Az éves terv tartalmazza az ünnepeket és az iskola által szervezett közös programokat (kirándulás, farsang, nyaralás, múzeum látogatása stb.)

Az éves (helyi döntés alapján féléves, negyedéves szakasztervekre bontható) tervek alapján készül a hetiterv vagy órarend. Kialakítását meghatározza a csoport napirendje.

A rendszeresen ismétlődő tevékenységek mellett a hét egyes napjain kerül sor a tematikus tervezés alapján kitűzött, különböző tartalmi egységek feldolgozására.

A tanulókkal foglalkozó szakmai team minden félévben és tanév végén készítsen értékelést a gyermek haladásáról. A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál, melynek egyik példánya a haladási naplóhoz csatolandó, másik példányát a szülő kapja.

A tanítás és tanulás szervezeti keretei, formái

A nevelés és oktatás során egyaránt teret kap a csoportközösségben, kiscsoportban az egyénileg megvalósuló fejlesztés.

A gyermek egyéni képesség-és készségfejlődése határozza meg, hogy a heti óraszámából milyen arányban vesz részt egyéni és milyen arányba, csoportos foglalkoztatásban. Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítséget nyújtsunk a tanulóknak (pl. beszéd- és kommunikációfejlesztés, mozgásnevelés, hidroterápia, gyógylovaslás, bazális stimuláció, rehabilitációs foglalkoztató terápia stb.) a különböző terápiák alkalmazásának lehetősége a tanulók sajátos nevelési igényének, a helyi körülményeknek, valamint a terápiás ellátásokhoz szükséges meglévő, illetve igénybe vett szakembereknek is függvénye. Az egyes tanulók esetében a szakértői bizottság és szükség esetén a szakorvos javaslata alapján – a szülők véleményének ismeretében – az intézmény szakemberei közösen határoznak.

Terápiák

1. Gyógypedagógiai jellegű fejlesztések, terápiák:

- Értelmi területek fejlesztése
- Bazális terápia
- Beszédfejlesztés
- Etetés (evés) terápia
- Alternatív és augmentatív kommunikáció
- Látásfejlesztés
- Hallásfejlesztés
- Zeneterápia
- Korrekció

2. Mozgásos jellegű fejlesztések, terápiák:

- Mozgásfejlesztés
- Szenzoros integrációs terápia
- Gyógytestnevelés, gyógytorna
- Hidroterápia

3. Fizioterápiás kezelések:

- Gyógymasszázs
- Biopton lámpa
- Tens –készülék

1.4. A Sajátos nevelési igényű (értelmükben akadályozott) tanulók iskolai oktatásának irányelve és a választott kerettanterv feletti óraszám

1.4.1 Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	Évfolyamok							
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31
Heti időkeret		52	52	52	55	51	51	56	56
Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)		27	27	27	29	23	23	25	25
Hab. , rehab. foglalkozások száma		3	3	3	3	3	3	4	4

1.4.2 Szabadon tervezhető órakeret felhasználása

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	Évfolyamok							
		1.	Szab. terv.	2.	Szab. terv.	3.	Szab. terv.	4.	Szab terv.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	1	4	1	4	1	4	1
	Olvasás-írás	2		2		3		3	
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2		2		2		2	1
	Játéokra nevelés	2	1	2	1	2	1	2	
	Társadalmi ismeretek								
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	1	2	1				
	Életvitel és gyakorlat					2	1	2	2
Természeti környezet	Környezetismeret								
Művészetek	Ének-zene	2		2		2		2	
	Ábrázolás- alakítás	3		3		2		2	
Informatika	Információs eszközök használata								
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5		5		5		5	
	Testnevelés								
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	3	3	3	4	4
Összesen		25		25		25		26	

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	Évfolyamok							
		5.	Szab. terv.	6.	Szab. terv.	7.	Szab. terv.	8.	Szab terv.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	1	4	1	5		5	
	Olvasás-írás	4		4		2	2	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	3		3		3		3	
	Játékra nevelés								
	Társadalmi ismeretek	1		1		2		2	
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás								
	Életvitel és gyakorlat	2	2	2	2	3	2	3	2
Természeti környezet	Környezetismeret	1	1	1	1	2		2	
Művészetek	Ének-zene	2		2		2		2	
	Ábrázolás- alakítás	2		2		2		2	
Informatika	Információs eszközök használata					1		1	
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5		5					
	Testnevelés					5		5	
Szabadon tervezhető órakeret		4	4	4	4	4	4	4	4
Összesen		28		28		31		31	

1.4.3 Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)

1.4.3.1 Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitáció

Az SNI tanulók pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozásainak célja, hogy az iskolai fejlesztéshez, tanórai foglalkozásokhoz szervesen kapcsolódva jelentősen csökkentse a fogyatékból eredő, szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést.

E tevékenységek tervezését megelőzően pedagógiai diagnózist készítünk. A folyamatos diagnosztizálás elősegíti a fejlesztéshez szükséges tartalmak, eszközök, módszerek megtalálását, az egyéni fejlesztési program kidolgozását.

Elsődleges feladata: a készségek képességek terápiás fejlesztése tanórai keretben, egyéni és kiscsoportos formában.

A rehabilitáció és rehabilitáció kijelölt szakaszai iránymutatók, a szakaszhatárok a tanulók életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően átjárhatóak.

A pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások feladatai:

1-3. osztály

Ebben az előkészítő időszakban a rehabilitációs foglalkozások kiemelt feladata:

- a kognitív funkciók fejlesztése szenzomotoros tapasztalatszerzés útján,
- bazális stimulizáció,
- mozgásterápia,
- a vizuomotoros koordináció és a grafomotoros ügyesség fejlesztése,
- a beszédindítás, beszédkésztetés, beszédállapot javítása, a szókincs fejlesztése.

4- 6. osztály

Az egyéni fejlődési sajátosságokat alapul véve az előkészítő időszak rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztése, megerősítése történik.

- az értelmi képességek, a figyelem az emlékezet a gondolkodás fejlesztésére irányuló tevékenységek csökkentik a nagyfokú egyéni eltéréseket,
- az orientációs képességek (tér, idő) fejlesztése, az ismeretek gazdagítása, a cselekvőképesség alakítása segíti a tájékozódó képesség kialakulását,
- a verbális és nem verbális kommunikációs technikák alkalmazásával gazdagodik érzelmi élete, társas kapcsolata, szociális érzékenysége,
- a helyi sajátosságokhoz, szükségletekhez igazított különféle terápiák alkalmazása csökkenti a lemaradást az egész személyiség fejlődésében.

7 - 8. osztály

Ebben az időszakban a rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységek közül kiemelt jelentősége van

- az eddig hasznosított terápiáknak,
- a kommunikációs technikák alkalmazásának.

A rehabilitáció, rehabilitáció kiemelt célja:

- a megismerő képesség, az emlékezet, a figyelem fejlesztése az észlelés – kép alkotás folyamatain keresztül,
- a cselekvésszabályozás belső feltételeinek folyamatos kialakítása, fejlesztése,
- a beszéd formai és tartalmi oldalának kialakítása, megerősítése.

Gondolkodási képességek fejlesztése

A pontos érzékelés kialakítása tárgyak, személyek, jelenségek felismerése, megnevezése, felsorolása.

Összehasonlítás tárgyak, tárgyképek tulajdonság szerinti összehasonlítása (szín, alakforma, nagyság, mozgás, mennyiség) a feltárt lényeges tulajdonság alapján a hasonló és megkülönböztető jegyek egy, majd több szempontú összehasonlítása stb.

Differenciálás tárgyak, személyek, jelenségek mennyiségek csoportosítása a jellemzők alapján, a jellemző jegyek említésével.

Megkülönböztetés a minőség és mennyiség alapján, rendezés nagyság, szín, színárnyalat, mozgás szerint.

Az emlékezet fejlesztése személyek, tárgyak, szimbólumok megjegyzése, felsorolás, egymásutánisága. Cselekedetekre, cselekvésre, történésekre visszaemlékezés. Tárgyakhoz, személyekhez kapcsolódó tevékenység, felidézése stb.

Figyelem egyszerű, majd bonyolultabb utasítások végrehajtása, meghatározott cselekvés elvégzése. Többféle mozgás vagy cselekvés végrehajtása egymás után, összpontosítás a feladatra, céltudatos feladatvégzés próbálgatása, önellenőrzés.

Később az újonnan szerzett és már meglévő ismeretek közötti kapcsolt kialakítása, a lényeges-megegyező és eltérő jegyek kiemelése, összehasonlítások, eltérések, különbségek megfogalmazása, differenciálása.

Verbális szint megerősítése, gyakorlása.

A motoros képességek fejlesztése

A motoros képességek fejlesztésének célja és feladata a testvázlat kiépítése, különböző testhelyzetek tudatos érzékelése, változtatása. A testrészek mozgatása különböző testhelyzetekben. A saját viszonyított irány és térbeli helyzet felismerése stb. nagymozgások lendületes végzése, egyensúlygyakorlat, ügyességi gyakorlatok stb.

Mozgás-kivitelezés tempó, erősség, ritmus szerint.

Finommozgás fejlesztése, vizuomotoros koordináció kialakítása.

Tér és időbeli tájékozódási képesség alakítása

Térbeli hely és helyzet felismerése, megnevezése: lent, fent, elől, hátul középben stb.

Térbeli helyzetek megfogalmazása, relációs szókinccs fejlesztése.

Időbeli tájékozódás: a természet ritmusa, az idő ritmusa, ritmikusan ismétlődő állapotok megfigyelése. Visszaemlékezés cselekvésekre, történésekre stb.

Kommunikációs képességek fejlesztése

A beszédindítás, a beszédkedv fokozása. Ösztönzés a kommunikációra. A beszéd technikai részének fejlesztése beszédmintával, gyakorlatokkal.

A fonetikus hallás fejlesztése. A hibásan képzett hangok javítása, beépítése a folyamatos beszédbe.

A szókinccs gyarapítása, aktivizálása, a tanult ismeretkörhöz kapcsolódó szógyűjtés. A kifejezések, a fogalmak beépítése a tanuló aktív szókinccsbe.

Olvasás-írás készségének fejlesztése

Az olvasás-írásban mutatkozó lemaradások, nehézségek leküzdésének feladatai: az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás.

Magánhangzók differenciálása, időtartam, ajakállás, artikulációs mozgás szerint. Mássalhangzók megkülönböztetése. Betű felismerési gyakorlatok, hanganalízis, összeolvasási gyakorlatok stb.

Írásmozgás fejlesztése: a ceruzafogás, a görcsös, szaggatott, lassú írásmozgás korrekciója. Írásmozgások egymásutánjai, mozdulatok gyakorlása. A hangok, betűk közötti asszociáció megerősítése.

Szociális képességek fejlesztése

Pontos diagnózis kialakítása a viselkedés elemzése nyomán. Megfelelő kötődések, viszonyulások kialakítása. Szabályok felismerése, értelmezése, betartása. A társas viselkedés elemi formáinak ismerete, gyakorlása. A társadalmi beilleszkedés érdekében elsődleges feladat a társas kapcsolatok fejlesztése, a konfliktust kerülő magatartás erősítése. A fejlesztésnek fokozottan kell szolgálni a harmonikus személyiség alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartás elérését elemi szinten. Fontos a feladattudat kialakítása és a céltudatos munkavégzésre szoktatás.

1.4.4 Tanórán kívüli foglalkozások

Szakkörök

A csoportok kialakításakor figyelembe vesszük a referencia-intézményi feladatink megvalósításakor felmerülő szempontokat.

Az egy-egy területen tehetségesebb SNI tanulók számára a komplex személyiségfejlesztés és a tehetség kibontakoztatása céljából szakköröket működtetünk.

A szakkörök működtetése a pedagógus szakos ellátottság, a tanulók érdeklődésének és a tárgyi feltételeknek a függvénye.

Iskolánkban általában a következő szakkörök működnek:

- ének - zene-tánc
- színpottás hangszeres zene
- kézműves
- színjátész
- számítástechnika
- „zöld szakkör”
- könyvtár
- hittan

Az **ének-zeneszakkörben** a mozgásos népi dalos játékokon keresztül külön figyelmet fordítunk a táncra, valamint a hallás-és ritmusfejlesztésre, a mozgással kísért zenélésből fakadó örömeimre.

Színpottás zenekarunk a jó zenei hallással és ritmusérzéssel rendelkező SNI tanulók számára sajátos módszerrel biztosítja a hangszeres zenetanulást (elsősorban ritmushangszerek és szintetizátor alkalmazásával), a hallás-és ritmusfejlesztést, a zenei ízlés formálását.

A **mese-báb szakkör** komplex személyiségfejlesztést biztosít, melyben hangsúlyozott a beszéd-készség fejlesztése, a verbális és non-verbális kommunikációs lehetőségek tárházának bővítése, a népmesék történeteiből adódó nevelési szituációk feldolgozása, élményszerzés.

Az **aerobicszakkör** a mindennapos testmozgás egyik színtereként a jó ritmusérzéssel és zenei hallással bíró tanulóinknál fejleszti a mozgáskoordinációt, a mozgáskultúrát. SNI tanulóinknál a zene megfelelő motivációt ad az utánpótláson alapuló mozgások kitartó végzéséhez, amit lehetőség szerint valamilyen kiegészítő eszközzel (kéziszer vagy steplépcső) végeznek.

A **„zöld szakkör”** a természetismeret, a környezeti nevelés környezetünk közvetlen, konkrét megfigyeléséből kiindulva ad a tanórainál bővebb ismereteket, újszerű tevékenységformákat a tanulóknak a környezeti nevelési program szerint.

A **könyvtárszakkör** az olvasásban jó eredményt elért SNI tanulók számára nyújt olvasási lehetőséget, megismerteti a könyvtárhasználat módját, a kölcsönzés szabályait, a könyv értékeit, védelmét és segíti a választani tudást valamint az olvasottak élményfeldolgozását.

A **hitoktatást** helyben történik.

A tanulók képességeihez, lehetőségeihez igazítottan bővíthetők az ismeretek, de csak amíg az egyes tudáselemek beilleszthetők a tanulók tudásának rendszerébe. Az új ismeret alkalmazható és értelmezhető a tanulók számára a köznapi és a gyakorlati helyzetekben.

A szakkörök minden esetben végzettség és tanerőfüggek, ezért egy-egy tanévben a meghatározott időkereten belül a tantestület élhet az átcsoportosítás lehetőségével.

A nem kötelező tanórai foglalkozások konkrét megnevezését ezért minden tanévben az éves munkaterv is tartalmazza.

1.4.5 A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret /tantárgyakra lebontva/, időkeret a tantárgytémáinakfeldolgozására

Kommunikáció

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	5	5	5	5	5	5	5	5
Éves órakeret	180	180	180	180	180	180	180	180
Ebből kötött	162	162	162	162	162	162	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18	18	18	18	18

Időkeret a tantárgytémáinakfeldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	30	30	20	20	20	20	30	30
2. Társadalmi érintkezési formák	28	28	20	20	20	20	40	40
3. Testünk és személyes teendők	24	24	23	23	23	23	-	-
4. Tájékozódás térben	24	24	23	23	18	18	-	-
5. Tájékozódás időben	12	12	23	23	23	23	-	-
6. Élőlények	23	23	18	18	18	18	-	-
7. Előkészület a felnőtt életre	11	11	18	18	23	23	27	27
8. Társas kapcsolatok	-	-	-	-	-	-	35	35
9. Ünnepek	10	10	17	17	17	17	-	-

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
10. Médiaismeret	-	-	-	-	-	-	30	30
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18	18	18	18	18

Olvasás-írás

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	3	3	4	4	4	4
Éves órakeret	72	72	108	108	144	144	144	144
Ebből kötött	65	65	97	97	130	130	130	130
Szabadontervezhetőórakeret	7	7	11	11	14	14	14	14

Időkeret atantárgytémáinakfeldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Beszédfejlesztés	10	10	5	5	7	8	-	-
2. Térorientációs gyakorlatok	10	10	8	7	8	7	-	-
3. Finommozgások fejlesztése	10	10	7	8	-	-	-	-
4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	10	-	7	7	-	-	-	-
5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztése	10	10	-	-	-	-	-	-
6. Íráselemek tanítása	15	25	10	10	-	-	-	-
7. Betűtanítás	-	-	20	20	30	30	40	22
8. Olvasás	-	-	20	20	25	25	36	36
9. Írás	-	-	20	20	35	35	26	36
10. Értő olvasás	-	-	-	-	25	35	28	36
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	11	11	14	14	14	14

Számolás-mérés**Óraterv a tanterv teljesítéséhez**

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	2	3	3	3	3	3
Éves órakeret	72	72	72	108	108	108	108	108
Ebből kötött	65	65	65	97	97	97	97	97
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	11	11	11	11	11

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység/Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	30	10	20	22	15	5	-	-
2.Tájékozódás	15	25	10	15	15	5	14	10
3.Mennyiségek-Műveletek	20	30	25	35	35	25	30	40
4.Mértékegységek,méreték,pénz	-	-	-	-	20	44	40	30
5.Összefüggésekfelismerése	-	-	10	25	12	18	13	17
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7	11	11	11	11

Játékra nevelés**Óraterv a tanterv teljesítéséhez**

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	3	3	3	2
Éves órakeret	108	108	108	72
Ebből kötött	97	97	97	65
Szabadon tervezhető órakeret	11	11	11	7

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolym	1.	2.	3.	4.
1. Gyakorló játék	15	15	-	-
2. Konstruktív játék	15	15	-	-
3. Szerepjáték	14	14	20	10
4. Didaktikus játék	14	14	12	12
5. Szabályjáték	10	10	23	13
6. Spontán játék	15	15	22	10
7. Szabadban játszható játék	14	14	20	20
Szabadon tervezhető órakeret	11	11	11	7

Társadalmi ismeretek

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	1	2	2
Éves órakeret	36	36	72	72
Ebből kötött	32	33	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	7	7

Időkeret atantárgytémáinakfeldolgozására

Tematikai egység/Évfolyam	5.	6.	7.	8.
1.Személyes adatok – Önismeret – Társaskapcsolatok	12	14	10	5
2.Lakóhelyismeret – Közlekedésnevelés	20	19	5	10
3.Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	-	-	30	20
4.Felkészülés a felnőtt életre – Állampolgári ismeretek	-	-	20	30
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	7	7

Önkiszolgálás

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	1.	2.
Heti Órakeret	3	3
Éves órakeret	108	108
Ebből kötött	97	97
Szabadon tervezhető órakeret	11	11

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.
1. Öltözködés	30	16
2. Személyi higiénia (testápolás)	28	28
3. Étkezés	23	23
4. Környezetrendezés, környezetmegóvás	16	30
Szabadon tervezhető órakeret	11	11

Életvitel és gyakorlat

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	3	4	4	4	5	5
Éves órakeret	108	144	144	144	180	180
Ebből kötött	97	130	130	130	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	11	14	14	14	18	18

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Textilmunkák	24	30	35	35	35	35
2. Egyszerű háztartási munkák	26	39	27	28	32	30
3. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	22	32	23	22	30	32
4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	-	-	22	23	21	21
5. Piktogramok értelmezése	-	-	-	-	16	16
6. Anyagok alakítása	25	29	23	22	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	11	14	14	14	18	18

Környezetismeret

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	2	2
Éves órakeret	72	72	72	72
Ebből kötött	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	5.	6.	7.	8.
1. Az emberi test	17	17	20	20
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	18	18	15	15
3. Élő természet - Élőlények és környezetük	18	18	15	15
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	12	12	15	15
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Ének-zene

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	2	2	2	2	2	2
Éves órakeret	72	72	72	72	72	72	72	72
Ebből kötött	65	65	65	65	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7	7	7	7	7

Órakeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Gyermekdalok - Népdalok	20	20	15	15	15	15	15	15
2. Ünnepekörök dalai	15	15	20	20	15	15	15	15
3. Ritmus és hallásfejlesztés	20	20	20	20	20	15	15	15
4. Zenehallgatás	10	10	10	10	15	20	20	20
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7	7	7	7	7

Ábrázolás-alkatás

Órakeret a tanterv teljesítéséhez

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	3	3.	2	2	2	2	2	2
Éves órakeret	108	108	72	72	72	72	72	72
Ebből kötött	97	97	65	65	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	11	11	7	7	7	7	7	7

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

	1.	2.	3	4.	5.	6.	7.	8.
1. Formázás különböző anyagokból	33	27	24	16	-	-	-	-
2. Építés	20	20	20	10	-	-	-	-
3. Papír formálása, alakítása	20	24	10	20	-	-	-	-
4. Vizuális ábrázolás	24	26	11	19	35	35	30	20
5. Komplex alakító tevékenység	-	-	-	-	30	30	25	25
6. Népi művészetek	-	-	-	-	-	-	10	5
7. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	-	-	-	-	-	-	-	15
Szabadon tervezhető órakeret	11	11	7	7	7	7	7	7

Információs eszközök használata

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	7.	8.
Heti órakeret	1	1
Éves órakeret	36	36
Ebből kötött	32	33
Szabadon tervezhető órakeret	4	3

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	7.	8.
1. Számítógép-kezelés	16	10
2. Irodatechnikai készülékek	4	4
3. Dokumentumkészítés	-	4
4. Játékprogramok	12	15
Szabadon tervezhető órakeret	4	3

Mozgásnevelés

Órakeret a tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Heti órakeret	5	5	5	5	5	5
Éves órakeret	180	180	180	180	180	180
Ebből kötött	162	162	162	162	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18	18	18

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.Rendgyakorlatoktérítájékozdás	40	40	15	15	17	17
2.Alapmozgások	40	40	31	31	25	25
3.Alapvetőtesthelyzetek,szabadéskéziszergyakorlatok	25	25	31	31	25	25
4.Légzőgyakorlatok	12	12	-	-	-	-
5.Dobások,labdásgyakorlatok	25	25	44	44	45	45
6.Játékosversenyek	20	20	41	41	50	50
Szabadontervezhetőórakeret	18	18	18	18	18	18

Testnevelés

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	7.	8.
Heti órakeret	5	5
2 éves órakeret	180	180
Ebből kötött	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18

Időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Tematikai egység / Évfolyam	7.	8.
1. Rendgyakorlat téri tájékozódás	22	22
2. Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
3. Képességfejlesztő gyakorlatok játékos feladatok	35	35
4. Labdás gyakorlatok	40	40
5. Sportjátékok elemei	35	35
Szabadon tervezhető órakeret	18	18

Megjegyzés: Minden tantárgy esetében a szabadon tervezhető órakeretet a tematikai egységek között oszlanak el gyakorlás, elmélyítés céljából.

A részletes tantárgyi kerettanterv az 1. számú mellékletben található

1.5. A Sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott) tanulók iskolai oktatásának irányelve és a választott kerettanterv feletti óraszám

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a sajátos nevelési igényű tanulóakra is érvényesek. A sajátos nevelési igényű tanulókat nevelő-oktató iskolák pedagógiai programjuk, helyi tantervük elkészítésénél figyelembe veszik:

- a köznevelési törvény, a NAT és az Irányelv rájuk vonatkozó előírásait,
- a kollégiumi nevelés országos alapprogramját,
- a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit,
- a szülők elvárásait és
- az általuk nevelt tanulók sajátosságait.

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – ajánlott egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységet tesz lehetővé a tanulók számára.

Az 1–2. évfolyamon a fő célja személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és köteleességek szerepének megértése. Érzékenység kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső- és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásrautaltság tudatosítása.

A testi és lelki egészségre nevelés

A testi fejlettségnek, adottságoknak megfelelő egészségtudatos táplálkozás, a mértéktelenség, mohóság elkerülése, az önkorlátozás gyakorlása. Tisztálkodási szokások napi ritmusának kialakítása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítség és a segítség hatásainak megtapasztalása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatokban.

Pályaorientáció

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

Médiatudatosságra nevelés

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, kritikai gondolkodás alapozása.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelv-elsajátítás folyamatában elsődleges feladat a szókinccsfejlesztés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése. Ennek során a tanuló képes tartalmáról szóbeli leírást ad, elsajátítja az írás, olvasás képességét. Feladat a szöveg információhordozó funkciójának tudatosítása, az értő olvasásra törekvés. Tények, gondolatok, érzések felismerése, átélése olvasott szöveg alapján, dramatizálás.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló érdeklődésének felkeltése és pozitív irányultság kialakítása a más nyelveken megszólaló beszéd és a más nyelveken beszélők iránt.

Matematikai kompetencia

Jellemzője a cselekvő, személyes tapasztalatszerzés. A fejlesztés feladata az elemi rendszerező képesség és kombinatív képesség fejlesztése. Kialakul a tanuló fejlettségének megfelelő szintű, biztos számfogalma. Alapműveleteket végez, manipulál. Ismeri és használja a mértékegységeket. Képes mennyiségi következtetésre, becslésre, mérésre.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló érdeklődéssel fordul a környezet tárgyai, élőlényei, jelenségei felé. A mindennapi életben előforduló jelenségek körében tapasztalatszerzésretörekszik. Tanári irányítás mellett, de mind önállóban hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, ezek eredményeit értelmezni is tudja. Alkalmazza a segédeszközöket. Figyel az ember és természet kölcsönhatásának folyamataira. Gyakorlatias ismeretekre tesz szert. Értékeli a természet szépségét, törekszik annak védelmére, a környezet megóvására (növényápolás, madáretetés). Igyekszik elsajátítani és lehetőség szerint betartani az egészséges életmód szabályait.

Digitális kompetencia

A számítógép megismerése, egyszerű kezelési műveletek végzése, szoftverek futtatása irányítással. A tanuló motivált az IKT-eszközök használata iránt.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az iskolai életrend biztonságában a tanulók jól érzik magukat. Ismerik a magatartási szabályokat. Kötődnek a pedagógushoz és a társaikhoz. Szociális képességeik főként az osztályban megélt saját élmények alapján fejlődnek: felelősségtudat, kitartó, szorgalmas munka, mások teljesítményének elismerése, jó és rossz elkülönítése, reális önértékelés.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló tud segítséget kérni.

Estétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló ismeri az alkotás örömét. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, képzőművészeti elemek alkalmazásával.

Hatékony, önálló tanulás

A középpontban az olyan alapvető készségek fejlesztése áll, mint az írás, olvasás, számolás, az IKT-eszközök használata. A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. A tanuló a tanuláshoz szükséges taneszközök használatában biztos, gyakorlott. Érdeklődik a tanulás iránt, érdeklődése az elért sikerekből, a fejlesztő értékelés során kapott elismerésből és biztatásból, valamint a korábbi tapasztalatok alapján kialakult kíváncsiságból táplálkozik.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképeségének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelési szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek

kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésben részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvési, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-rationális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: a nevelés, mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; az identitás és önismeret, mint szocializációs cél; párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek; valamint a kíváncsiság mint motiváció.

1.5.1. A választott kerettanterv feletti óraszám 1-4. évfolyamon

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámja

Tantárgyak	1. évfolyam	Szab. terv.	2. évfolyam	Szab. terv.	3. évfolyam	Szab. terv.	4. évfolyam	Szab. terv.
Magyar nyelv és irodalom	7	1	7	1	6	1	7	1
Matematika	4	1	4	1	3	1	4	1
Erkölcstan	1		1		1		1	
Környezetismeret	2		2		2		2	
Ének-zene	2		1		2		2	
Vizuális kultúra	1		2		2		2	
Informatika	-		-		1		1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1		1	
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Szabadon tervezhető órakeret	2		2		2		2	
Rendelkezésre álló órakeret	25		25		25		27	
Heti időkeret	52		52		52		55	
Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)	27		27		27		28	
Hab., rehab. foglalkozások	3		3		3		3	
Tehetséggondozás, felzárkóztatás	1		1		1		1	

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

1.5.2. A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret (tantárgyakra lebontva), időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Magyar nyelv és irodalom

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	8	8	7	8
Éves órakeret	288	288	252	288
Ebből kötött	259	259	227	259
Szabadon tervezhető órakeret	29	29	25	29

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
1.Beszéd-készség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	45	45	41	41
2.Olvasás, az írott szöveg megértése	94	95	73	87
3.Írás, szövegalkotás	74	75	49	66
4.Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	23	22	44	44
5.Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	23	22	20	21
Szabadon tervezhető órakeret	29	29	25	29

Matematika

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	5	5	4	5
Éves órakeret	180	180	144	180
Ebből kötött	162	162	130	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	14	18

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
1.Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	14	14	7	7
2.Számelmélet, algebra	80	80	73	95
3.Geometria – mérés	51	51	33	44
4.Függvények, az analízis elemei	17	17	17	16
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	14	18

Erkölcstan

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	1	1	1	1
Éves órakeret	36	36	36	36
Ebből kötött	32	33	32	33
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	4	3

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
1.Az én világom	5	6		
2.Társaim – Ők és én	6	6		
3.Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	9	9		
4.Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	6	6		
5.A környező világ	6	6		
6.Milyen vagyok, milyennek látnak mások			5	5
7.Közösségben és egyedül – a társaim és én			6	6
8.Az osztály és az iskola			5	6
9.Kulturális nemzeti közösség			9	9
10.A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ			3	3
11.A mindenség és én – születés és elmúlás			4	4
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	4	3

Környezetismeret

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	2	2	2	2
Éves órakeret	72	72	72	72
Ebből kötött	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Anyag, energia, információ	7	7	7	7
Rendszerek	7	7	7	7
Felépítés és működés	9	9	9	9
Állandóság és változás	15	14	15	14
Az ember megismerése és egészsége	16	17	16	17
Környezet és fenntarthatóság	11	11	11	11
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Ének-zene

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	2	1	2	2
Éves órakeret	72	36	72	72
Ebből kötött	65	32	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	7	4	7	7

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Zenei reprodukció	32	15	32	33
Zenei befogadás	33	17	33	32
Szabadon tervezhető órakeret	7	4	7	7

Vizuális kultúra

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	1	2	2	2
Éves órakeret	36	72	72	72
Ebből kötött	33	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	3	7	7	7

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Vizuális nyelv és technikák	8	17	18	18
Kifejezés, képzőművészet	9	18	18	18
Vizuális kommunikáció	7	14	12	13
Tárgy-és környezetkultúra	9	16	17	16
Szabadon tervezhető órakeret	3	7	7	7

Informatika

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret			1	1
Éves órakeret			36	36
Ebből kötött			33	33
Szabadon tervezhető órakeret			3	3

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Informatikai eszközök használata			4	3
Alkalmazói ismeretek			6	6
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel			12	12
Infokommunikáció, információs társadalom			11	12
Könyvtári informatika			3	3
Szabadon tervezhető órakeret			3	3

Technika, életvitel és gyakorlat

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	1	1	1	1
Éves órakeret	36	36	36	36
Ebből kötött	33	33	33	33
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	3	3

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	13	14	10	9
Anyagok alakítása, modellezés	15	13	9	10
Háztartás, gazdálkodás, életmód	5	6	14	14
Szabadon tervezhető órakeret	3	3	3	3

Testnevelés és sport

Évfolyamok	1.	2.	3.	4.
Heti órakeret	5	5	5	5
Éves órakeret	180	180	180	180
Ebből kötött	162	162	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18

Tematikai egység/ évfolyam	1.	2.	3.	4.
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35	35	35	35
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	35	35	35	35
Játék	35	35	35	35
Versenyzés ¹	25	25	25	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés ²	17	18	17	18
Tánc	15	14	15	14
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18

¹A versenyjátékok ütemezhetőek a diáksport és a szabadidős tevékenység idejére is.

A tehetség gondozást, az egyes sportágban tehetséget mutató gyermek – szülői egyetértéssel – szakedzőhöz irányítását vállalhatja a testnevelés órát tartó pedagógus, de az élsport nem alapfeladat.

²Az egészségfejlesztés témaköréhez nem csak a mozgásos aktivitás kapcsolódhat, a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a speciális fizikai mozgáskorrekciók mellett nagy jelentőségű lehet a könnyített testnevelés és a szabad levegőn üzhető sporttevékenységek.

A részletes tantárgyi kerettanterv a 2. számú mellékletben található

1.5.3. Választott kerettanterv feletti óraszám 5-8. évfolyamon

Célok és feladatok

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra irányul. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

Az 5–6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani. Végző soron mindennek meg kell alapoznia a tanulók felkészítését az önálló életvitelre és önálló munkavégzésre, a tanulói képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A 7–8. évfolyam legfontosabb céljait a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integrálásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösség, harag, durvaság stb., azok hatásainak kompenzálása.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tantárgyi tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése. Közösségi tevékenységgel, a tanuló lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki benne a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselő. A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerésére.

A családi életre nevelés

A család fogalma, típusai, tagjai, feladatai, családfelelősség, generációk együttélése, családi munkamegosztás, gazdálkodás a családban, a család szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében, egymásrautaltság, lelki közösség.

A testi és lelki egészségre nevelés

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. Segítő feladatok az iskolai életben, rendszeresség.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

Pályaorientáció

A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoportba, a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai felismerése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Részvétel a pénz kezelésében, a csoport (évfolyam) ezzel kapcsolatos tevékenységében, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése. Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepének alapvető ismerete a mindennapi életben.

Médiatudatosságra nevelés

A különböző médiumok mint ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek megismerése, az alkalmazásokban lévő veszélyforrások tudatosítása. Tudatosság kialakítása a válogatásban.

A tanulás tanítása

Az életkori jellemzők figyelembevételével a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatok követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. Az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozott alkalmazása. Az egyéni tanulási stílus figyelembevétele, egyéni tanulási stratégiák érvényesítése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása. Szókincsfejlesztés. Különböző helyzetekben szóban, írásban megnyilvánuló kommunikációs képesség kialakítására törekvés. Szövegértés fejlesztése. A tanuló a nyelvi funkciók birtokában képes érvelni, vitázni. Az írásbeli kommunikációban elvárás a normakövető helyesírásra törekvés. Képes a kép-, ábra, grafikon- és diagram-elemzésre. Elsajátítja a jegyzetkészítés alapjait. A metakommunikációs eszközök értelmezésére és alkalmazására törekszik. Képes könyvtárhasználatra. Képes különböző típusú szövegek megkülönböztetésére, információk gyűjtésére és feldolgozására.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulásában elsősorban hallásra támaszkodó nyelvtanulás valósul meg. Az elsajátítás során a kommunikáció játékos keretek között zajlik, sok helyzetgyakorlattal. Célja a tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltése. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel.

Matematikai kompetencia

A tanuló fejben vagy írásban végzett számításai során matematikai műveleteket végez, s ezeket mint eszközt alkalmazza különböző mindennapi problémamegoldása céljából. A matematika órákon elsősorban az elemi számolási készségek fejlesztése valósul meg. Ide tartozik a számírás készsége, az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a törtek használata, a mértékegység-váltás. A tanuló figyelmet fordít a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódásra. A szövegek értő olvasásával képes adatgyűjtésre, a feladat lényeges elemeinek kiválasztására. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása. Elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet), a segédeszközök alkalmazása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló felismeri a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudásalkalmazásra képes az ember és természet kölcsönhatása vonatkozásában. A mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekszik. A természeti és gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket felismeri, megérti. Megismeri az emberi test felépítését, működését, értékeli az egészséget, törekszik annak megőrzésére, ismeri a káros szokások, szenvedélyek egészségromboló hatását. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, az emberiséget fenyegető járványok, veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete. Felismeri a gazdaság környezetkárosító hatását (éghajlatváltozás, savas esők) és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseit. Belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés, pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

Digitális kompetencia

Számítógépes alkalmazásokat ismer. Képes az elektronikus média használatára. Ismeri az információkeresés technikáit, ezeket a tanórán, tanórán kívül és a hétköznapi életben is alkalmazza. A világhálón elérhető információkat megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is kamatoztatja. A megszerzett információt irányítással, majd egyre önállóbban képes kezelni, azokból prezentációkat, beszámolókat állít össze. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Fontos feladat, hogy a tanuló felismerje az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekedjen ezek elkerülésére. A valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségek meglátatása nyomán kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. Ismeri az alapvető magatartási, viselkedési szabályokat, megnyilvánulásai az alkalomnak és helyzetnek megfelelőek.

Fejlesztendő készségek: a személyközi viselkedés készségei (tolerancia, kapcsolatteremtő képesség, mások elfogadása, konfliktuskezelés, asszertivitás, segítség másokon); az önmagunkkal szembeni viselkedés (következmények vállalása, etikus viselkedés, pozitív énkép, érzelmek kifejezése, önellfogadás); feladattal kapcsolatos viselkedés (együttműködési készség, kommunikáció feladatvégzés közben, csoporton belüli aktivitás).

A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához. Tudja fogadni mások segítségét, és tud segítséget adni. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával. Nyitott a kulturális sokféleség megismerésére. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Fontos megismernie a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzést. Érzékeny a művészi önkifejezés felismerésére. A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is. Feladat az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.

Hatékony, önálló tanulás

Az önálló tanuláshoz szükséges más kompetenciák: kognitív kompetenciák (értelmi intelligencia, kreativitás, alternatív gondolkodás) emocionális kompetenciák (érzelmi intelligencia, érzelmi tulajdonságok) fizikális kompetencia (erő, fizikai állóképesség, ügyesség, gyorsaság, edzettség, ellenálló képesség), affektív kompetencia (feladattartás, feladattűrés, újrakezdés, kitartás), szociális kompetenciák (pl.: együttműködési készség)

éskommunikációs készség. Az önálló tanulásra képes tanuló szükségszerűen rendelkezik ezen kompetenciákat alkotó képességek eszközeivel, alapismeretekkel és pozitív attitűddel. Bizonyos tanuláshoz szükséges tulajdonságokkal is, ilyen az igényesség, a fegyelem, a rendszeresség, a következetesség. A tanulás az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára különösen megerőltető, mert több időre van szükségük, gyakrabban éri őket kudarc, ezért folyamatos feladat a motiváltság biztosítása, kudarctürelésük fejlesztése.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalmi sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje, (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél, (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció

Az iskola nyitott a professzionális tudás a szak és szakmai szolgáltatások bővítésére és törekszik arra, hogy ezeket iskolai jó gyakorlatként egységes szerkezetbe foglalva közvégtégye a referencia intézményi küldetésnek megfelelően.

1.5.4. A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret (tantárgyakra lebontva) időkeret, a tantárgy témáinak feldolgozására 5-8. évfolyamon

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	Szab. terv.	6. évfolyam	Szab. terv.	7. évfolyam	Szab. terv.	8. évfolyam	Szab. terv.
Magyar nyelv és irodalom	4	1	4		4	1	4	1
Idegen nyelv	-		-		2		2	
Matematika	4	1	4	1	4		4	1
Erkölcstan	1		1		1		1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		2		2		2	
Hon- és népismeret	1		-		-		-	
Természetismeret	2		2		4		4	
Földrajz	-		1	1	1	1	2	
Ének-zene	2		2		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		1		1	
Informatika	1		1		1		1	
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		2		1	
Testnevelés és sport	5		5		5		5	
Osztályfőnöki óra	1		1		1		1	
Szabadon tervezhető órakeret	2		2		2		2	
Rendelkezésre álló órakeret	28		28		31		31	
Heti időkeret	51		51		56		56	
Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)	23		23		25		25	
Hab., reheb., foglalkozások száma	3		3		4		4	
Tehetség gondozás és felzárkóztatás	1		1		1		1	

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a

pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

Megjegyzés: Minden tantárgy esetében a szabadon tervezhető órakeretet a tematikai egységek között oszlanak el gyakorlás, elmélyítés céljából.

A tanterv teljesítéséhez szükséges órakeret /tantárgyakra lebontva/, időkeret a tantárgy témáinak feldolgozására

Magyar nyelv és irodalom

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	5	4	5	5
Éves órakeret	180	144	180	180
Ebből kötött	162	130	162	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	14	18	18

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	10		10	10
Olvasás és az írott szöveg megértése	10		10	10
Írás, szövegalkotás	12		12	12
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	65	65	65	65
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	18	14	18	18

Idegen nyelv

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret			2	2
Éves órakeret			72	72
Ebből kötött			65	65
Szabadon tervezhető órakeret			7	7

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Beszédszándékok, beszédértési készség			10	10
Beszédkézség			10	10
Fogalomkörök			20	20
Témakörök, szókincs			25	25

Szabadon tervezhető órakeret			7	7
-------------------------------------	--	--	---	---

Matematika

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	5	5	4	5
Éves órakeret	180	180	144	180
Ebből kötött	162	162	130	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	14	18

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	12	11	6	6
Számelmélet, algebra	95	94	65	95
Geometria, mérés	30	31	32	35
Függvények, az analízis elemei	21	20	20	20
Statisztika, valószínűség	4	6	7	6
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	14	18

Erkölcstan

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	1	1	1
Éves órakeret	36	36	36	36
Ebből kötött	32	33	32	33
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	4	3

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Test és lélek	6	6		
Kapcsolat, barátság, szeretet	6	6		
Kortársi csoportok	5	5		
Társadalmi együttélés	5	6		
A technikai fejlődés hatásai	5	5		
A mindenséget kutató ember	5	5		
Ki vagyok én, és mi vezérli a tetteimet?			5	5
Párkapcsolat és szerelem			5	6

Egyén és közösség			6	5
Helyem a világban			5	6
Mi dolgunk a világban?			6	5
Hit, világkép, világnézet			5	6
Szabadon tervezhető órakeret	4	4	4	3

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	2	2
Éves órakeret	72	72	72	72
Ebből kötött	65	65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Az őskor és az ókori Kelet	11	11		
Az antikvitás	13	13		
A középkori Európa	8	8		
A magyarság történetének kezdetei	17	17		
A világ és Európa a kora újkorban	6	6		
Magyarország a XVII–XVIII. században	10	10		
Történelmi áttekintés			4	4
A forradalmak és a polgárosodás kora Európában			7	7
A nemzetállamok kora			4	4
Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében			15	15
Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében			9	9
A globalizálódó világ és Magyarország			5	5
Társadalmi szabályok			5	5
Állampolgári ismeretek			5	5
Pénzügyi és gazdasági kultúra			6	6
A munka világa			5	5
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Hon- és népismeret

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	-	-	-
Éves órakeret	36			
Ebből kötött	32			
Szabadon tervezhető órakeret	4			

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Az én világom	12			
Találkozás a múlttal	10			

Magyarország helyzete	10			
Szabadon tervezhető órakeret	4			

Természetismeret

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	4	4
Éves órakeret	72	72	144	144
Ebből kötött	65	65	130	130
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	14	14

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Anyag, energia, információ	6	5		
Rendszerek	14	14		
Felépítés és működés kapcsolata	10	10		
Állandóság, változás	14	14		
Az ember megismerése és egészsége	11	12		
Környezet, fenntarthatóság	10	10		
<i>Kémia</i>				
Anyag, kölcsönhatás, energia, információ			7	7
Rendszerek			7	8
Felépítés és a működés kapcsolata			7	7
Állandóság, változás			9	9
Az ember megismerése és egészsége			9	9
Környezet és fenntarthatóság			5	4
<i>Fizika</i>				
Anyag, kölcsönhatások, energia			5	6
Rendszerek			4	3
A felépítés és működés kapcsolata			3	4
Állandóság és változás			11	11
Az ember megismerése és egészsége			7	7
Környezet és fenntarthatóság			4	5
<i>Biológia – egészségtan</i>				
Anyag, energia, információ			4	3
Rendszerek			6	5
A felépítés és a működéskapcsolata			5	6
Állandóság és változás			9	9
Az ember megismerése			18	18
Környezet és fenntarthatóság			10	9
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	14	14

Földrajz

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	-	2	2	2
Éves órakeret		72	72	72
Ebből kötött		65	65	65
Szabadon tervezhető órakeret		7	7	7

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Tájékozódás a földrajzi térben		12	9	9
Tájékozódás az időben		6	9	9
Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről		17	15	15
Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól – A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai		16	15	15
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról		9	10	10
Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról		5	7	7
Szabadon tervezhető órakeret		7	7	7

Ének-zene

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	2	2	1	1
Éves órakeret	72	72	36	36
Ebből kötött	65	65	32	33
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	4	3

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Zenei produkció	32	33	16	17
Zenei befogadás	33	32	16	16
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	4	3

Vizuális kultúra

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
-------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Heti órakeret	2	2	1	1
Éves órakeret	72	72	36	36
Ebből kötött	65	65	33	32
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	3	4
Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Vizuális nyelv és technikák	18	18	7	6
Kifejezés, képzőművészet	18	18	7	8
Vizuális kommunikáció	13	13	5	4
Tárgy-és környezetkultúra	16	16	7	7
Mozgóképkultúra és médiaismeret	-		7	7
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	3	4

Informatika

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	1	1	1
Éves órakeret	36	36	36	36
Ebből kötött	32	33	32	33
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	4	3

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Informatikai eszközök használata	5	4	4	3
Alkalmazói ismeretek	8	8	6	7
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	8	8	12	13
Infokommunikáció, információs társadalom	7	8	7	6
Könyvtári informatika	4	5	3	4
Szabadon tervezhető órakeret	4	3	4	3

Technika, életvitel és gyakorlat

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	1	2	1
Éves órakeret	36	36	72	36
Ebből kötött	33	32	65	32
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	7	4

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
A személyes szükségletekkel kapcsolatosteendők	5	4	6	3

Anyagok alakítása, modellezés	17	16	17	8
Háztartás, gazdálkodás, életmód	11	12	22	10
Pályaorientáció	-	-	20	9
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	7	4

Testnevelés és sport

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	5	5	5	5
Éves órakeret	180	180	180	180
Ebből kötött	162	162	163	162
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	17	17

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	30	30	34	33
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	40	40	43	43
Játék	30	30	33	34
Versenyzés	26	27	30	30
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	21	20	23	23
Tánc	15	15	-	-
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	17	17

Osztályfőnöki óra

Évfolyamok	5.	6.	7.	8.
Heti órakeret	1	1	1	1
Éves órakeret	36	36	36	36
Ebből kötött	33	32	33	32
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	3	4

Tematikai egység/ évfolyam	5.	6.	7.	8.
Közösség és személyiség	12	11	12	11
Tanulás és munka	7	6	7	6
Én és a társadalom	8	8	8	8
Egészséges életmód	6	7	6	7
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	3	4

A részletes tantárgyi kerettanterv a 2. számú mellékletben található

1.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Térítésmentesség biztosítása (16/2013. II. 28. EMMI rendelet).

A rendeletre hivatkozva a 2013/14-es tanévtől a tankönyvrendelés módja felmenő rendszerben a következő elveken alapul:

- Minden tanuló tankönyvellátása a központi költségvetés terhére történik. A tanulók számára ingyenes.
- A keretösszeg nem vihető át más évfolyamra.
- A tankönyvek megrendelése az új kerettanterveknek megfelelően történjen.
- A könyvek tárolása, kölcsönzése oly módon történjen, hogy az intézmény minden tanulója részére biztosított legyen a hozzáférés.
- Az 1. évfolyam számára olyan tartós tankönyvek választása, megrendelése történhet, melyek megfelelnek az új kerettantervi követelményeknek.

1.6.1.A tankönyv kiválasztásának egyéb szempontjai

- a Nemzedékek Tudástárának kínálatából
 - o legyen vonzó, figyelemfelkeltő, szép kivitelű és időtálló
 - o tartalmában, formációiban, a feldolgozás mélységében igazodjék a tanulásban akadályozott gyermekek és a speciális tanterv igényeihez
 - o az egyes évfolyamok tankönyvei egymásra épüljenek a tankönyvek munkafüzetekkel is egészüljenek ki
 - o a tankönyvek jól áttekinthetőek, logikusak szerkesztettek legyenek

1.6.2. Taneszközök, segédletek

Az egyes évfolyamokon szükséges, minden tanulótól elvárható taneszközök jegyzékét a pedagógusok állítják össze a szakmai módszertani munkaközösség vezetőjének koordinálásával.

A jegyzék csak olyan eszközök felsorolását tartalmazza, amely minden tanuló számára biztosítható és nélkülözhetetlen. Minden taneszköz megfelelő, amely alkalmas arra, hogy az előírt tananyag megtanulását elősegítse, biztosítsa.

1.6.3. Egyéb felszerelésen

Az iskolai élettal összefüggő feladatok megoldásához az alábbi felszerelések biztosítása elengedhetetlen:

- tantermekben, foglalkoztató teremben való tartózkodáshoz - váltócipő
 - testnevelés (gyógytestnevelés) órákon való részvételhez
 - tornacipő
 - tornaruha
 - melegítő
 - iskolai rendezvényeken való megjelenéshez - ünneplő ruha
- Sportversenyeken, városi rendezvények alkalmával az iskola biztosít sportfelszerelést, ill. az intézmény emblémájával ellátott pólót a tanulók számára.

A szakképző évfolyamokon a szükséges munkaruháról a gyakorlati képzést szervező intézmény gondoskodik.

A szülők a tanév végén kapnak tájékoztatást a tankönyvekről, tanulmányi segédletekről, taneszközökről és más felszerelésről, amelyekre a következő tanévben a nevelő és oktató munkához szükség lesz. Tanulási év közben a tankönyvre és egyéb felszerelésekre vonatkozó elképzelések nem módosulnak.

A referencia-intézményi működés szükségessé teszi, hogy törekedjünk a szak- és szakmai szolgáltatások színvonalát emelő legkorszerűbb eszközök beszerzésére, bemutatására, használatára, mivel a referencia-intézményi lét ezt folyamatosan generálja.

1.7. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet NAT

A NAT a köznevelés alapfeladatát a következőkben határozza meg:

- Nemzeti műveltség
- A nemzetiségek kultúrájának átadása, megőrzése
- Egyetemes kultúra közvetítése
- Erkölcsi érzék és szellemi érzelmi fogékonyság elmélyítése
- A tanuláshoz, munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése
- Egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése
- A közjóra való törekvés megalapozása
- A családdal együttműködve fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket

A fenti feladatok áthatják a pedagógiai folyamat egészét.

Megvalósulási színterek:

- Ismeretszerzés során
- Gyakorlás, cselekedtetés során
- Példaadás útján
- Tantárgyi tartalmakban
- Önálló tantárgyként
- Tanórán kívüli programok, foglalkozások témáiként

Erkölcsei nevelés:

Életszerű helyzetek a tanulói képességek szintjének, állapotának megfelelően. Életvezetési ismeretek. Közösségi munka osztálykereten belül.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:

Hagyományőrzés. Otthon, lakóhely, szülőföld, haza ismerete, megbecsülése.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés:

A képességeknek megfelelő, cselekvő ismeretnyújtás, állampolgári jogok, kötelezettségek, honvédelmi nevelés, megismerése szituációkban. Szabadidős tevékenység.

Önismeret, társas kultúra:

A tanítás- tanulás folyamatában folyamatos segítségnyújtás biztosítása annak érdekében, hogy saját életüket kedvezően tudják befolyásolni, alakítani.

Családi életre nevelés:

Segítségnyújtás a felelős párkapcsolat kialakításában, a családi konfliktusok elkerülésében. Szexuális kultúra kérdései.

Testi- lelki egészség:

Egészséges táplálkozásra nevelés, mozgás biztosítása. Stressz-kezelés, káros függőségek kialakulásának megelőzése. Felelősségvállalás megtanítása, önkéntesség gyakorlása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság:

Az erőforrások tudatos, takarékos használata, közvetlen és tágabb környezet értékeinek megőrzése.

Pályaorientáció:

Átfogó kép nyújtása a munka világáról, életszerű helyzetekben való részvétel.

Gazdasági és pénzügyi nevelés:

Hasznosítható ismeretek átadása, értékteremtő munkában való részvétel, alapismeretek a pénzügyi rendszerekről, fogyasztóvédelmi jogok.

Médiatudatosságra nevelés:

Az információs források kezelésének elsajátíttatása, a valóságos és virtuális világ ismervei, veszélyforrásai.

*A tanulás tanítása:*Érdeklődés felkeltése a tanulás iránt. Információforrások hasznosításának elsajátítása, egyénre szabott tanulási módszerek kidolgozása, a tanulás eredményességének növelése.

A fenti feladatok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakulásának feltétele, a célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat.

1.8 Mindennapos testnevelés

Az iskola a mindennapos testnevelést, testmozgást az NKT 27. par. (11.) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg.

Cél:

- a tanulók egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel,
- a mozgásszegény életmód elkerülése,
- a fizikai állóképesség, erőnlét fokozása,
- csapatmunka erősítése.

Feladat:

- Hatékony, egészségfejlesztő testmozgások megszervezése. A mindennapos testedzés kereteinek kialakítása.

Megvalósulása az iskolában:

- A testnevelés óraszámát órarendbe építve minden évfolyamon 5 óra
- A felmenő rendszerű kötelezettség a 2013/14-es tanévben az 1. 2. 5. 6. évfolyamokat érinti.

1.9 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Iskolánk esetében nem releváns.

1.10 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések (lásd. Nevelési Program)

Feladatok

A referencia-intézményi működéshez szükséges helyiségek tárgyi feltételek megteremtése,

1.11. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei, formái

1.11.1. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába, illetve szakképzési évfolyamába akkor léphet, ha valamennyi tantárgyból teljesítette az elégséges osztályzathoz szükséges minimális követelményeket.

A szakképző 9. évfolyam, tanulója kötelező összefüggő szakmai gyakorlatának teljesítése után léphet magasabb (10.) évfolyamra.

1.11.2. Tanulmányi követelmények nem teljesítése esetén a magasabb évfolyamra lépés lehetőségei

Javítóvizsgára bocsátás feltételei:

- a tanuló a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból tehet javítóvizsgát, amelyekből elégtelen osztályzatot kapott.
- az osztályozó vizsgától igazoltan távol maradt
- szakmai gyakorlatból elégtelen minősítést kapott, és a nevelőtestület a gyakorlati képzés szervezőjének egyetértésével engedélyezheti a javítóvizsga letételét.

Osztályozó vizsga letétele:

- a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak, ha
- felmentették a tanárai foglalkozásokon való részvétel alól (magántanuló)
- egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek az előírtnál rövidebb idő alatt tesz eleget
- a követelményeket igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

A mulasztás mértéke:

- o általános műveltséget megalapozó szakaszban: 250 tanítási óra
- o szakképző évfolyamokban (lásd a szakiskola helyi tanterve)

A fenti mértéket meghaladó mulasztás esetén a nevelőtestület engedélyezheti az osztályozó vizsga letételét. Az osztályozó vizsga engedélyezése megtagadható, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát.

Évfolyamisméltésre utalás lehetőségei 1-8. évfolyamon:

- abban az esetben, ha a követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta a tanuló teljesíteni
- ha az elégtelen osztályzatok száma legfeljebb 3 és a nevelőtestület nem engedélyezi a javítóvizsgát
- sikertelen javítóvizsga esetén
- sikertelen osztályozó vizsga esetén

Évfolyamismétlés engedélyezési lehetőségei 1-8. évfolyamon:

A szülő kérésére

- A tanuló részére engedélyezhető az iskola évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne.

1.11.3. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái.

A tanuló magatartása, szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája

1.11.3.1 Az iskolai beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének formái

Értékelés	kezdet	folyamata	vége
Fajtája	diagnosztikus feltárja a fejlettségi szintet, helyzetet mér fel, feladatot határoz meg	formatív fejlesztő, a tanuló fejlettségi szintjéhez alkalmazkodó	szummatív minősítő értékelés egy- egy tanulási szakasz lezárásakor
Ideje	tanítási év kezdetén, iskolaváltásnál, tanulási problémák esetén	időben rendszeresen elosztott gyakorisággal, a folyamat teljes idejében	félév vége év vége
Célja	állapotjelzés, visszajelzés tanár, tanuló, szülő számára	állapotváltozás felmérése, a tanulás és értékelés kölcsönhatásának érvényesítése	összegzés, értékelés, minősítés
Formája	felmérőlap rövid dolgozat	szóbeli és írásbeli beszámoltatás, tanórai munka	szóbeli és írásbeli beszámoltatás, témazáró dolgozatok

A minősítés során a témazáró dolgozatok, felmérések érdemjegyei nagyobb hangsúlyt kapnak, de tanulóink sajátos nevelési igénye, a kognitív funkciók lassúbb fejlődési üteme miatt valamennyi értékelési helyzet befolyásolja az értékelés, minősítés folyamatát és eredményét.

1.11.3.2 Értékelés, minősítés követelményei, formái

1.11.3.2.1. Értékelési alapkoncepciónk

- az értékelés viszonyítás: követelményekhez, a tanuló egyéni teljesítményéhez
- az értékelés információ: a célok megvalósításának mértékéről, szintjéről
- az értékelés folyamat: összefüggések keresése a célok, a folyamat és az adott aktuális állapot között

1.11.3.2.2 Értékelésünk funkciói

- diagnosztikus, prognosztikai, korrekciós: információ a helyzetfelméréshez, helyzetelemzéshez, a tanulási folyamat tervezéséhez (egyéni és csoportos szinten)
- formatív, fejlesztő, szabályozó: segítség a tanulás folyamatához, annak korrekciójához
- szummatív: megerősítés, visszacsatolás
eredmények regisztrálása egy- egy tanítási- tanulási periódus végén

1.11.3.2.3. Értékelésünk alapkövetelményei: Az értékelés legyen:

- folyamatos: kiszámítható, megjelenése rendszeres, aktuális, tervszerű, nem kampányszerű, az ellenőrzés legyen természetes kísérője a tanítás – tanulás folyamatának.
- sokoldalú: nem csupán a tantárgyi tudást és előrehaladást értékeljük, hanem a gyermek valamennyi – pedagógiai szempontból fontos – tevékenységét és az ezekben elért fejlődését.
- változatos: vizsgáljuk a neveltségi szinteket, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a sérülésből adódó egyéni specifikumokat, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát
- kiszámítható: segítse elő a rendszeres munkavégzést és a felelősségtudat kialakulását
- konkrét: legyen tárgyyszerű, tárja fel a sikertelenség okait, támaszkodjék a pozitívumokra, motiváljon további erőfeszítésekre.
- egybehangzó: törekedjen objektivitásra, igazságosságra, méltányosságra az egészséges személyiségfejlődés, önismeret érdekében.
- kollektív: a nevelési folyamat fontos része az értékelés szempontjainak megismerése, megértése, elsajátítása, alkalmazásának megszokása. Ennek érdekében a tanulók egymás teljesítményét is értékelhetik szavakban, esetleg érdemjegyekre tett javaslatokkal.

1.11.3.2.4. A tanulók magatartása, szorgalma, teljesítménye értékelésének, minősítésének formája

A tanulók értékelése, minősítése az osztályfőnök, valamint az adott tantárgyat tanító pedagógus feladata, amely

- a magatartás és szorgalom értékelésekor- kiegészül a csoportvezető véleményével, megfigyeléseivel és javaslataival. Vitás esetekben a tantestület – osztályozó értekezleten hozott - határozata érvényes.
- Óvoda: tanév végén szóveges értékelést készítünk – előre meghatározott szempontok alapján – az alábbi területek figyelembevételével:
 - magatartás
 - önkiszolgálás: tisztálkodás
öltözködés
étkezés
szobatisztaság
egyszerű munkavégzés
- mozgásfejlettség

- anyanyelvi fejlettség
- vizuomotoros fejlettség
-
- játék

Általános iskola, szakiskola

- az első évfolyamon félévkor és év végén
- } a második évfolyamon félévkor
szöveges minősítéssel kell értékelni
- a második évfolyam tanév végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló minősítése osztályzatokkal történik, a Pedagógiai Program meghatározott szabályok szerint
- Az értékelés, minősítés általános követelményein túl a szöveges értékelés további szempontjai, amelyek biztosítják a gyermek sokoldalú megismerését, egész személyiségének figyelembe vételével:
- biztosítjuk a rendszerességet és a folyamatosságot
- figyelembe vesszük a gyermek adottságait,
 - o érdeklődését,
 - o életkori sajátosságait,
 - o sajátos fejlődési ütemét
- szem előtt tartjuk az érést, fejlődést, tanulás folyamat jellegét
- pontos információt nyújtunk a teljesítményről
- elismerjük – a tantárgyi teljesítmény mellett – a más típusú értékeket, tulajdonságokat is.
- nem ítéletet fogalmazunk meg, hanem az aktuális állapotot rögzítjük, megjelölve a továbblépés útját, módját.
- biztosítjuk az értékelés megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepét
- segítjük a tanulók helyes önértékelésének kialakulását

A szöveges értékelés megfogalmazásának követelményei:

- gyermekeknek szóló
- egyértelmű, pontos, igényesen megfogalmazott
- személyre szóló, differenciált
- ösztönző

A szöveges értékelés, minősítés területei:

- magatartás
- szorgalom : értelmi erők fejlettsége, tanuláshoz való viszony
- tantárgyi követelmények teljesítése

Szempontok a területek értékeléséhez, minősítéséhez

- magatartás:
 - alkalmazkodóképesség társas kapcsolatokban
 - szokások, normák megismerése, betartása
 - szabálytudat
 - felelősségtudat
 - kötelességek teljesítése

- készség egymás elfogadására
- környezeti értékek megbecsülése
- saját és egymás értékeinek felismerése, elismerése
- őszinteség
- becsületesség
- kultúrált vita –és konfliktuskezelési készség
- önismeret, önfegyelem, reális énkép
- kudarcátűrés
- igazságérzet
- megbízhatóság
- irányíthatóság
- segítségkérés és –adás
- ítélőképesség
- erkölcsi, esztétikai érzékenység
- kezdeményezőkézség

b) szorgalom

értelmi erők fejlettsége

- megfigyelőképesség
- figyelem
- emlékezet
- tájékozottság
- gondolkodás

tanuláshoz való viszony

- motiváció
- aktivitás
- kitartás
- önállóság, öntevékenység
- munkatempó
- akaraterő
- képességeihez viszonyított teljesítőképesség
- feladatvállalás, teljesítés
- munkavégzés rendezettsége
- munkafegyelem
- együttműködés

A felsorolt szempontok az iskola valamennyi évfolyamára érvényesek. Szöveges értékelésben a pedagógus szabadon fogalmazza meg a gyermek magatartására és szorgalmára vonatkozó megfigyeléseit, javaslatait, útmutatásait.

c) tantárgyi teljesítmények

Az egyes évfolyamok követelményszintjéhez igazodva – tantárgyanként – értékeljük a tanulók teljesítményét.

1.12. Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatokmeghatározásának elvei

Tanulóink sajátos igényeit, terhelhetőségét, pszichikai adottságait figyelembe véve arra törekszünk, hogy az ismeretszerzés, a tanult ismeretek rendszerezésének, elmélyítésének

színtere elsősorban a tanítási óra legyen. Ennek értelmében az otthoni illetve a tanulási foglalkozáson történő felkészülés az egyéni begyakorlást, készségfejlesztést szolgálja.

Az otthoni, illetve tanulási foglalkozáson történő felkészülés feladatainak meghatározásánál figyelembe vesszük:

- a különböző tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok mennyiségi meghatározását
- a szóbeli, írásbeli feladatok, gyűjtőmunkák, megfigyelések optimális arányát
- a tanulási tevékenységre fordított időtartamok
 - 1-4. osztály napi 1 óra
 - 5-8. osztály napi 1,5 óra
 - 9-12. osztály napi 2 óra

Tanulóink eltérő tanulási és teljesítőkéességét, munka tempóját figyelembe szükséges a felkészülés feladatainak differenciált meghatározása.

Az otthoni felkészülés feladatait csupán a tanítási napokra határozzuk meg. Hétvégén illetve a tanítási szünetekben kötelező feladatokkal nem terheljük a tanulóinkat.

1.13 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A fizikai állapotfelmérés minden tanévben ősszel és tavasszal, tehát évente két alkalommal történik. A felmérés időszaka két hónapnál nem lehet hosszabb.

Makón a Pápay Endre Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthonban is elkészítjük azokat a felméréseket, amelyek alapján reális képet kapunk a tanulók fizikai fejlettségéről. Iskolánkban a Hungarofit tesztet részesítjük előnyben, a 4+1 –s tesztet.

A felméréseknek több hasznát is veszik a tanárok:

- A felmérő tanár azokkal értékelhető adatokat kap a diákok fizikai állapotáról
- Az adatokból a tanár következtethet arra, hogy a diákok mely képességeit kell a tanév során kiemelten fejleszteni
- Az őszi és a tavaszi felmérés eredményeit összehasonlítva lemérhető a diákok fejlődése.
- Az évente végzett felmérések hű képet adnak a diákok fejlődésének folyamatáról, valamint összehasonlíthatóak több éven keresztül az azonos évfolyamok.

A próbák elvégzése előtt mindig általános és speciális bemelegítő gyakorlatokkal hangoljuk a diákokat a próbák minél eredményesebb elvégzésére.

A tavaszi és őszi időszakban elvégzett felmérések eredményeinek összehasonlításának alapján reális képet kapunk a tanulók egyazon tanévben történő fejlődéséről.

Az elvégzett gyakorlatokat táblázat alapján értékeljük Lásd I II III IV V VI

A próbákat életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan tanuló elvégzi, aki az iskolai testnevelés alól nem kap felmentést.

A felmentések eredményeit „Egyéni nyilvántartási”, „osztályonként összesített” és „Intézmények összesített” adatlapon tartjuk nyilván. Lásd VII, VIII, IX.

Az intézményi összesített adatlap egy másolatát az iskolaorvos részére is eljuttatjuk.

Minden tanév végén az iskolában elvégzett Hungarofit teszt eredményeit Dr.F. Mérey Ildikó részére küldjük el.

A méréshez szükséges táblázatokat lásd a 3. számú Mellékletben.

1.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A nevelőtestület által elfogadott, személyiségjogokat nem sértő, jó motivációs tényezővel bíró, a tanulók által érthető, a szülők által is elfogadott jutalmazási formák kerültek bevezetésre. (Osztályfokonként változó).

Jutalom adható kiemelkedő, az elvárható szintet meghaladó tanulmányi, sport, közösségi, stb. tevékenységeikért. Odaítélésük előre lefektetett szempontok alapján történik. A jutalom lehet:

- elismerő oklevél
- érem, kupa
- tárgyjutalom
- mozi, fürdőlátogatás
- sportesemény meglátogatása
- egyéb rendezvényeken való részvétel.

A jutalom, elismerés átadása a lehető legszélesebb körben történik, a példakép állítás érdekében. A díjakról, jutalmakról az esetek többségében a „Fogadj el!” Alapítványunk gondoskodik.

1.15 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

A fenntartó által szabályozott módon.

1.16 Intézményünk baleset-megelőzési tevékenysége, a tanuló- és gyermekbalesetek jelentési kötelezettsége

A Köznevelési Törvény XVIII. fejezetének idevonatkozó paragrafusainak alapján történik. Részletes kibontása a Házirendben található.

1.17 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Ezeket az intézkedéseket az „Esélyegyenlőségi terv” című dokumentumunkban rögzítettük (lásd 4. számú melléklet).